

Alex Schulman minder os om, at alle har en barndomsorm, der gnaver

Foto: Martin Cederblad

NIELS DICHOV LUND

04.10.2025

BØGER // ANMELDELSE – I 17. juni udforsker den svenske forfatter Alex Schulman med indføling barndommens traumer og dysfunktionelle familier.

17. juni

Forfatter: Alex Schulman

Forlag: Gutkind

Oversat fra svensk af Charlotte A. E. Glahn

Udkom d. 26. september 2025.

Kan man få kontakt med sin barndom? Kan man huske den, erindre den, 30-40, måske 50 år tilbage? Hvis det er svært, kan man prøve at *ringe* til den. Og se om den tager telefonen og svarer, hjælper med at huske – og måske ligefrem med at få styr på noget, man tumler med, det der nager. Og ringer man tilbage til 1980'erne, er det til det gamle nummer og den store fastnet-telefon i grå bakelit.

Læseren skal naturligvis ledes på tanken: Har jeg også en barndoms-orm der gnaver, og mon ikke alle har det?

Og det er, hvad den midaldrende hovedperson, skolelæreren Vidar Åkeby, gør i den seneste roman af den svenske forfatter Alex Schulman. Bogens titel, *17. juni*, angår den sommerdag i hans barndom, hvor han i 1986 var omkring otte år. Der skete noget, som nager, noget traumatisk som han er kommet på sporet af og nødt til at få klaring på.

I både nutid og fortid

Og bogens jeg-beretning på nutidsplanet går med den 'opklaring', hvor Vidar fra sit Stockholm ringer og ringer til sommerhusets gamle telefonnummer, udgiver sig for forskellige personer, får fat i faderen, moderen og søsteren og pumper dem for, hvad der skete, og hvad de lavede i løbet af *den* dag. Som hans ubevidste forbinder med noget særligt.

Gutkind

Roman

17. juni

Alex
Schulman

Derved fremkaldes parallelt et billede af fortidsplanet – sommerdagen i sommerhuset med sommersysler i Midtsverige i midtfirserne – og som kunne vise en idyllisk familie på fire. Men som i stedet gradvist og brikvist afdækkes som en dysfunktionel familie – splittet, alkoholiseret, indestængt, kærlighedsfattig.

Vidar bliver støt mere indædt jagende, og det bliver en besættelse, der sætter hans almene fornuft ud af pause – processen med jagten er det vigtige. Til sidst får han fat i 'noget' af det traumatiske. Sat ord på noget fatalt. Mere præcist *hvad* skal ikke plottspoiles her, al den stund slutningen også fremstår temmelig åben.

Kan man rekonstruere sin barndom?

Han har dertil opbygget et stort og grundigt 'apparat' op på sin væg med huskelapper om enhver detalje, bogstavelig talt minutiøst med en tidslinje for dagen, suppleret med optagelser af telefonsamtalerne og stemningserindrende lydbilleder af 1980'er-musik. Vidars møjsommelige rekonstruktion af 17. juni er næsten på vej mod en art informationsmæssig optakt til muligt næste skridt: AI! Bestil en rekonstruktion af en dag i din barndom, med det hele – så kommer der prompte et bud på din skærm. Måske véd den mere, end du selv gør!

Foto: Lea Meilandt

Denne pendlen mellem de to planer med omkring 40 år mellem bærer bogen fint. Men nutidsplanet har en ekstra historie, hvor Vidar på sin skole vikles ind i en episode med blackout og et hårdt greb i en dreng, der var i slåskamp. Det bliver til en *sag* – om ubeføjet vold med suspension og skam, politi og juraparagraffer, vrede og uretfærdighed – ret grumt i sig selv. Drengen er på samme alder som Vidar var i 1986, og sagen bliver på intrikat vis en motor i hans barndomsopklaring.

Halvt en thriller

Man mærker Schulman er en rutineret forfatter, han kan skabe stemningsfyldte situationsbilleder og karakterisere personer, lade 'huller' stå og blafre, krydsklippe mellem tidsplaner og komponere med suspense. Bogen har et element af thriller, ikke mindst fordi telefonsamtalerne med fortiden får noget uhyggeligt surrealt og grotesk over sig, noget tegneserieagtigt. "Jeg, den person, der ringer til dig nu, er dig om syvogtredive år. Jeg er dig som voksen", siger nutids-Vidar til 1986-Vidar, som skal aflokkes tanker om sig selv frem mod den voksne Vidar. Her er lidt til psykoanalysen også!

Tanken med spejling og en tidsrejse eller tidsmaskine er ikke ny for forfattere og manuskribenter. Men Schulman får faktisk viklet læseren med ind i Vidars besættelse og gjort ham eller hende først forvirret og dernæst interesseret i en 'opklaring'. Det er fint nok at lege foruroligende med nutid og fortid – og et par steder med indlagt ironi, men hele denne fortællekonstruktion får også noget fortænkt og forceret over sig, og da heller ikke politisagen bliver bundet helt sammen, kommer formen til at genere og skygge.

Barndommen er lang som en kiste

Læseren skal naturligvis ledes på tanken: Har jeg også en barndoms-orm der gnaver, og mon ikke alle har det? Næppe mange vil eller tør frasige sig værdien af at få indsigt i, hvorledes barndom kan ende i knuder, hvordan børn kan føle sig svigtet af voksne og af forældre, forladte og ensomme. Schulman trækker sympati med sig via sin indføling, men man bemærker også et humorforladt sortsyn.

Hvorfor den aktuelle her er rykket til forlaget Gutkind, må blive gætværk. Er L&R måske stået af, fordi forfatterens tematik ikke rigtig flytter sig?

Gennemgående demonstrerer han en dobbelthed – "Han er jo et barn, og du er den voksne" lyder en replik et sted – velkendt tilforladelig ud fra vores normale fornuft, ja,

men et barn kan også rumme noget ikke-uskyldigt, noget dæmonisk. Og sæt nu, at barnet véd det, den voksne ikke kan huske og ikke vil fortælle det – og sæt de så tilmed er en og samme person?

Uundgåelige beretninger

Litterært set er det klassiske eksistensspørgsmål Schulman har fat i, og der er en lang tradition at lægge sig i – fra Andersen Nexø til Rifbjerg; en af Tove Ditlevsens romaner hed *Man gjorde et barn fortræd*, ligesom fx det populære DR-program *Ditlev og dæmonerne* egentlig har udgangspunkt i en bog om overgreb.

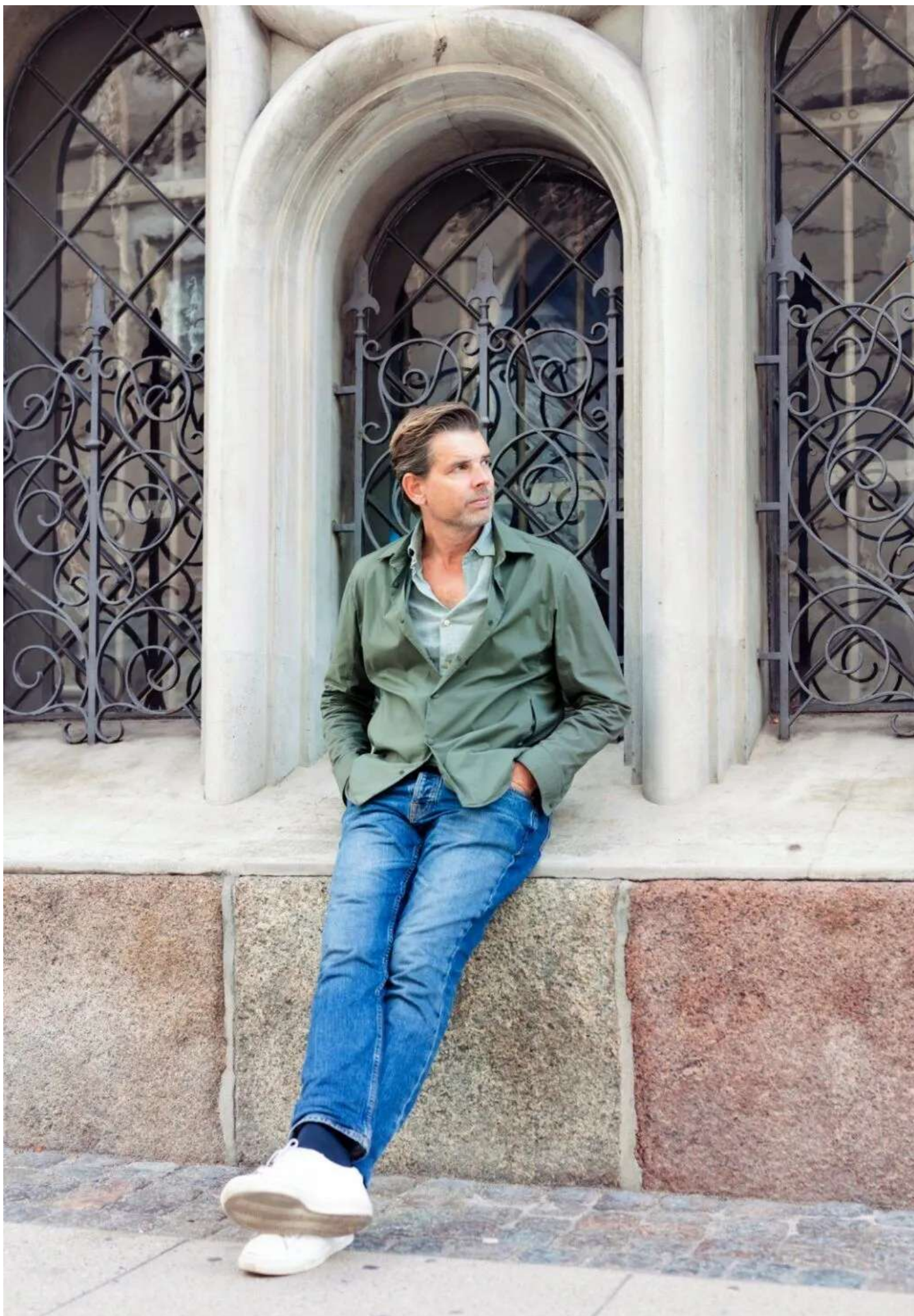

Foto: Lea Meilandt

Hans bog falder tematisk ind blandt de mange romaner, digte og erindringsprægede bøger om børn som gik eller går i stykker og har opgør med fædre og mødre; og ligeledes ind i det postyr af rapporter og journalistik, der er om adoptivbørn, eksperimentbørn, mistrivsel, misbrug, skolevægring, mangel på voksenkontakt, trusler fra skærmene plus fx de ikke-glemte historier om Godhavn.

Schulmans hovedtema

50-årige Schulman, der også har et større virke som journalist og podcaster, er et solidt og anerkendt forfatternavn i Sverige, og bedst kendt er måske *Brænd alle mine breve*, om hans bedsteforældre dramatiske ægteskab med en duft af 1930'erne, også på grund af en filmatisering. Mange af hans romaner har en autobiografisk baggrund, og har man læst andre af dem, fx *Overleverne*, er man et stykke på vej med det gennemgående barndomsfokus og krydsklipningen mellem fortid og nutid.

Han har på ganske få år fået stort indpas i Danmark, de nye bøger er regelmæssigt kommet hurtigt over sundet og et par ældre taget med, alle kyndigt ubesværet oversat til dansk af Charlotte A. E. Glahn og varetaget af forlaget Lindhardt & Ringhof. Hvorfor den aktuelle her er rykket til forlaget Gutkind, må blive gætværk. Er L&R måske stået af, fordi forfatterens tematik ikke rigtig flytter sig?

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser lige her.](#)

Alex Schulman

Charlotte A. E. Glahn

gutkind

Niels Dichov Lund

NIELS DICHOV LUND

Født 1950 - lektor emeritus ved Institut for Kommunikation på Københavns Universitet Uddannet cand.mag. i dansk og historie ved KU i 1978 og ph.d. fra Institut for Nordisk Filologi ved KU i 2000. Fra 1978 ansat ved Danmarks Biblioteksskole som lektor, fra 2013-2019 ved Københavns Universitet ...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.